

Milijoni v smeteh!

Mnogokrat smo v našem časopisu in tudi na sestankih poudarjali važnost velike delovne storilnosti, akordov, dobrega delovnega procesa, dobrih strojev in druge podobne stvari. Vse premalo pažnje pa smo posvečali neki drugi stvari, ki je poleg dobre storilnosti najvažnejša v gospodarjenju podjetja. To bi na kratko lahko označili: gospodarjenje z našimi surovinami in s pomožnim materialom.

Navajam nekaj primerov, ki naj pokažejo na važnost in pomembnost pri upravljanju z materialom.

Prvi primer: Bukove deske stanejo nas 26.000 dinarjev kubik. S to ceno računajo naši kalkulanti in po tej ceni kupuje galanterijski obrat deske od žage. Pri proizvodnji naših artiklov je pač že vsakdo videl, da gre od kubika desk, ki se predela v galanteriji, lep procent na dvorišče k odpadkom. Okrog 1000 prostorninskih metrov bukovih odpadkov smo letos že prodali povprečno po 500 din za meter. Ker je tovarna kupila oziroma vzela v predelavo od žage 2.800 kubičnih metrov bukovih desk, pomeni to, da je več kot 30% od teh desk šlo za kurjavo. Eno tretjino lesa, ki ga je obrat kupil po 25.000 din, je kot odpadek prodal po 500 dinarjev!

Verjetno je že vsakomur postalo jasno, da je velike važnosti za uspeh obrata, da bi bil procent drv čim manjši, izkoriščanje pa čim večje. Način, kako je procent drv manjši, je predvsem odvisen od izdelka, ki ga obrat dela. Jasno je, da pri mizah, laboratorijskih stoli in podobnih izdelkih rabimo le lepe, dolge in sorazmerno čiste kose lesa. Zaradi tega nam je potrebno nekaj artiklov, ki jih lahko izdelamo iz krajših in slabših kosov lesa, in pa kakšen artikel, ki ga lahko izdelujemo iz najmanjših obrezlin. Sedaj smo dobili dva taka artikla, s katerima bo mogoče povečati izkoriščanje desk za 10%, to se pravi, da odpadnih drv ne bo več 30%, temveč le 20%. Kaj bomo s tem dosegli? 300 metrov drv manj, ki bodo, računana po 500 din, prinesla kolektivu 150.000 din, po drugi strani pa 300 metrov uporabnega lesa več, računanega po 25.000 din, ki bo prinesel kolektivu 7.500.000 dinarjev!

Menda je sedaj vsakomur jasno, da je 150 tisoč napram 7,5 milijona ogromna razlika. In ta denar leži v drvah, v smeteh. Ali veste, da bi moral naš kolektiv za tak znesek delati 45 delovnih dni!

Drugi primer: Sedaj porabimo v enem letu okrog 200.000 kg pocinkane žice, vzmeti za vzmet-

nice in pločevine. Cena temu materialu je okrog 160 dinarjev za kilogram, če ga kupimo pri trgovskem podjetju. In letos smo kupovali te reči pri trgovskem podjetju Tehnometal v Ljubljani. Če pa bi te kovinske izdelke kupili v železarni, bi odpadel zaslužek trgovine, dvakratno prekladanje in drugi stroški, ki jih ima trgovsko podjetje. Cena temu materialu se zniža za 11 dinarjev pri kilogramu. Račun je torej enostaven: 200.000-krat 11 nam da 2.200.000 din prihranka! Menda se res izplača za ta denar iti v železarno Jesenice in blago tam kupiti. Seveda pa Jesenice z majhnimi tovarnami, kot je naša, doslej pogodb sploh niso sklepale. Šele sedaj smo uspeli, da smo prišli v njihov plan za prihodnje leto.

Tretji primer: Mojster potrebuje v oddelku nov podstavek za stroj, drugi mojster novo steno, tretji oboj itd. Tovariš Žitko lepo nareže les in ga dobavi. Po drugi strani se pa neprestano mečejo iz obratov zastareli podstavki, rušijo se stari objekti, podirajo stene. Mnogokrat leži okrog tovarne vsepovprek na videz neuporaben les. Od časa do časa odpeljejo vozniki ta les domov.

Ali se ne bi morda tudi s popraviom starih ogradij, z uporabo starega lesa, starih žebeljev, ki jih leži na stotine kilogramov v starih deskah, moglo nekaj prištediti?

Ali morda veste, da je treba letno za popravila (po evidenci tega leta) dati z žage kakih 300 m³ lesa. Ta les gre ves v naše obrate kot les za popravila. Ali veste, da znaša v žagarskem obratu izkoriščanje hlodovine le 63%. Če pa ne bi bilo teh izdatkov, bi jih lahko imel 68 do 70%!

Konec koncev pa pomeni 300 m³ lepo vsoto 7.500.000 din! Ali ne bi mogli teh milijonov z malo večjo štednjo znižati vsaj za polovico?

Četrty primer: Kovinska delavnica dela dnevno s polno paro nove rezkarje, orodje, modele. Nabavni oddelek kupuje dnevno ključe, orodje, jekla, mazila. Ali veste, da stane kilogram jekla za rezkarje 8000 din? Mesečno pride v blagajno za 11 milijonov dinarjev računov za razni potrošni material. Več kot polovico ga troši mehanična delavnica.

Naš kurjač je že izvlekel iz žaganja ključe, rezkarji so se izgubili, šablone prehitro potrle, po orodju se neusmiljeno tolče s ključi in kladivi, orodje se kratko malo prehitro uničuje. Včasih dela delavnica reči, ki jih že čez teden dni spremenil!

Ali se ne zdi tudi vam, da bi tudi tukaj lahko nekaj prištedili? Ali se vam ne zdi, da je tukaj laže pridobiti milijon dinarjev kot pa ga iztisniti na račun višjega akorda?

Peti primer: Naročimo kakšen material. Material pride čez mesec dni v skladišče. Po njega že nestrpen pride mojster. Odnese ga v delavnico, kjer pa žalosten ugotovi, da — ni pravi! Material lepo odroma v skladišče, kjer čaka mesece, da ga bo kdo uporabil. Še hujše pa je takrat, ko mojster ugotovi, da mu zmanjka žice. Pridirja v skladišče in ugotovi, da žice ni. Ni je zato, ker je morda sploh ni nihče pravočasno naročil, morda je nihče ni planiral. Takih reči je pri nas še vse polno, še več pa jih je bilo pred enim letom!

Od materiala, ki leži po nepotrebem v skladišču, plačujemo obresti, poleg obresti, ki znašajo pri nas 8 milijonov letno, pa je hudo še to, da nam leži v materialu mrtev kapital. Banka da vedno le omejene količine kredita, in če kredit leži v neuporabnem materialu, banko ne briga — briga pa našo blagajno, ki nima potem denarja za plačila.

Tudi v takih in sličnih primerih nam leže sto tisoči, verjetno tudi milijoni!

Navedel sem le pet primerov. Takih primerov pa bi bilo lahko deset in še več. Verjetno je slabemu finančnemu uspehu tretjega tromesečja poleg dopustov, ki so bili v tem času, krivo tudi nekaj gornjih primerov?

Od pravilne prodaje, od pravilnega planiranja materiala do pravočasne nabave materiala, lesa itd. je odvisna proizvodnja. In ko je blago narejeno, je prav in silno mnogo vredno, da gre takoj naprej. Če ne gre, nam leži blago in v njem denar

tedne, mesece. Ta denar v blagu nam žre obresti, podjetju manjka denarja. Tudi pri nas je takih primerov še danes! Ko torej govorimo o naporih našega kolektiva, moramo še bolj poudariti odgovornost naših ljudi v komerciali in tehničnem oddelku ter v vseh oddelkih, kjer se pripravlja potek proizvodnje.

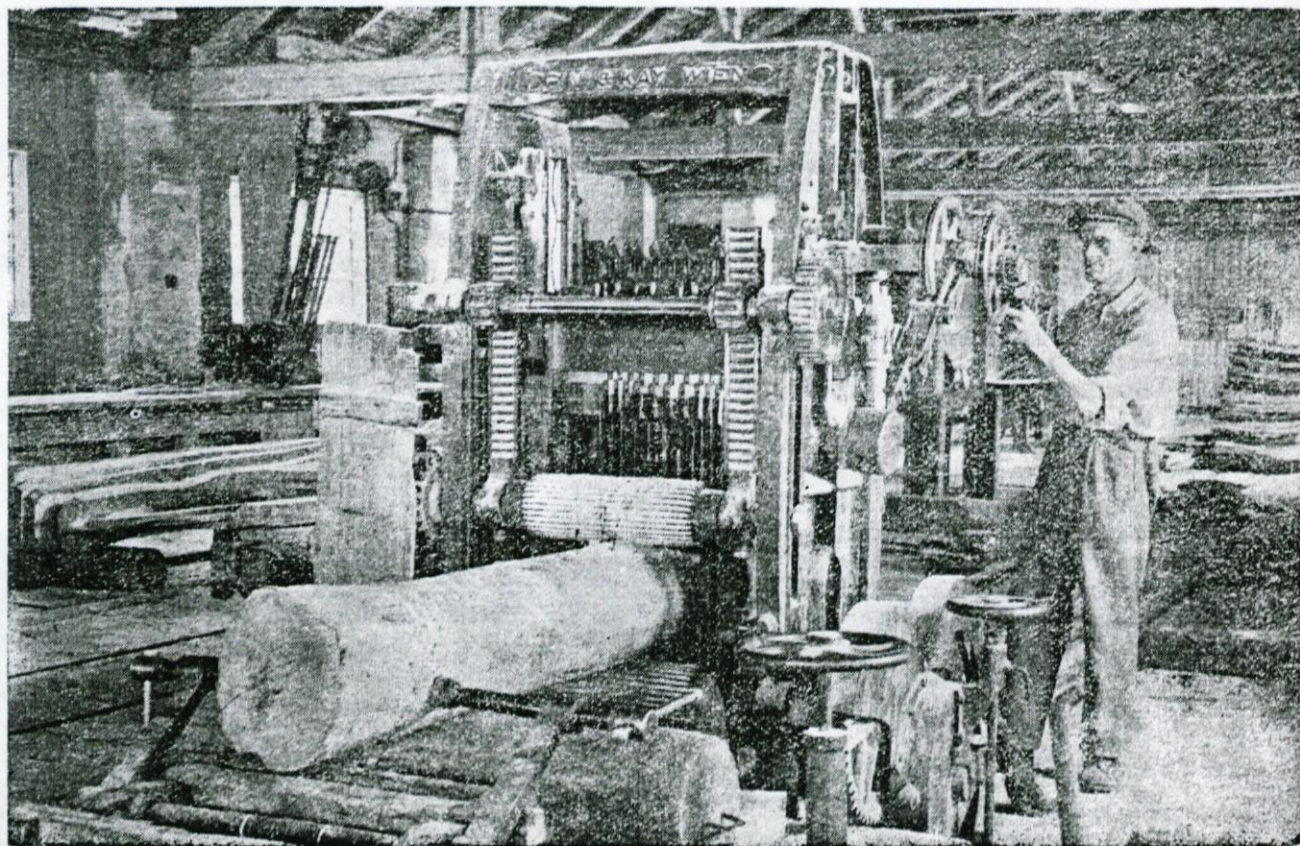
En sam dober nakup materiala, ena sama dobra prodaja, en sam kubični meter boljšega izkoriščanja lahko da več kot en mesec trdega dela pri stroju.

Mi imamo vse premalo zasedene te oddelke z res dobrimi kadri. Vse doslej nismo imeli šefa komerciale, v tehničnem oddelku pa je bil en sam vodja in en kalkulanta. Ali je potem dobro delo mogoče?

Sedaj smo komercialo ojačili in borimo se za to, da bo prišlo v tehnični oddelek nekaj sposobnih tehnikov. Uspeh pri delu ne sme izostati. Če gledamo danes lepe finančne rezultate Nove Gorice, Duplice in drugih velikih podjetij, je prav gotovo, da je poleg pridnih delavcev v veliki meri zasluga tudi dobrih strokovnjakov, ki jih imajo ta podjetja napram nam v razmerju skoro 1 proti 10!

Ne samo roka, temveč tudi glava pripomore k uspehu. Eno brez drugega ne gre. In mi danes rabimo oboje. Če bomo uspeli, vsaj v manjši meri, zboljšati prej navedene reči, bomo danes, ko je les in drug material dražji kot lani, kurzne razlike pri prodaji deviz za več kot 50% manjše kot lani, obdržali uspeh gospodarjenja podjetja na dostojno visoki stopnji. Na ta način nas ne bo sram, ko bomo delali letno bilanco podjetja!

Petkovšek Anton

Delo pri polnojarmeniku zahteva celega moža

Občni zbor sindikalne podružnice KLI Logatec

Na zadnji seji Izvršnega odbora podružnice dne 10. X. t. l. je bilo sklenjeno, da bo občni zbor podružnice dne 20. XI. t. l.

V zvezi s tem so se odborniki na seji, na kateri so prisostvovali tudi grupni zaupniki in člani nadzornega odbora, dogovorili o pripravah za občni zbor. Sklenjeno je bilo, da se bo zbor vršil tako, da bodo izvoljeni delegati, in sicer bo na vsakih 100 organiziranih članov izvoljenih 12 delegatov. Delegati bodo voljeni na predvolilnih sestankih, na katerih bodo člani dobili pojasnila o novem gospodarskem sistemu za leto 1956.

Tako bo na občnem zboru prisostvovalo 56 delegatov. Delegati so večji del že izvoljeni, vsa pripravljala dela so v glavnem že v zaključni fazi. Prav tako pa nas bodo ti delegati zastopali na občnem zboru Občinskega sindikalnega sveta Logatec, ki bo dne 18. XII. t. l.

Naloga izvoljenih delegatov je, da s svojimi predlogi in diskusijo pripomorejo, da bo letošnji občni zbor na dostojni višini.

Morda se bo kdo spraševal, o čem se bo diskutiralo. Da ne bo v zadregi, dajemo nekaj nasvetov, o čem bi bilo bistveno, da se na tem zboru razpravlja.

1. O tarifni politiki. O vprašanju norm, ali so realne, ali bi se dalo uvesti normni sistem na me-

stih, kjer sedaj še ne obstoja, uvesti take norme, ki bodo realne ter dajale delavcu vzpodbudo za delo. Seveda se bo morala s tem vprašanjem ukvarjati tudi komisija pri podjetju ter s pomočjo sindikata reševati te probleme.

2. Moramo se tudi pomeniti glede upravičenosti zaposlitve nekaterih naših delavcev, katere večkrat nazivamo »polproletarce« in ki so postavljeni v neenak položaj s tistimi delavci, ki si služijo svoj kruh izključno z delom v tovarni.

Zakaj se moramo o teh stvareh pogovoriti?

Zato, da povemo vsem tistim, katerim je delo v tovarni postranski zaslužek, glavno delo pa jim je kmetijstvo, da tako ne bo šlo več naprej. Oni uživajo vse pridobitve tovarniškega delavca, doma pa so preskrbljeni z vsemi tistimi osnovnimi dobrinami, ki jih tovarniški delavec nima.

To je nujno zaradi dviga naše življenjske ravni, ker vemo, da naša proizvodnja v kmetijstvu daje premalo na trg, ker zaradi premajhne kmetijske proizvodnje ne more dati več. Zato je nujno, da se dosedanji način spremeni.

3. Pogovoriti se moramo tudi o našem sindikalnem delu, ker ne moremo biti zadovoljni z delom naše podružnice.

To naj bi bilo le nekaj vprašanj, ki se jih moramo dotakniti na tem občnem zboru.

V imenu kmeta proti njemu

Ta članek niti ne bi napisali, če se ne bi nekateri dogodki pri odkupu lesa, predvsem hlobovine smreke in jelke, odvijali na način, ki je nepoučnim dajal misliti, da naše podjetje namerno tišči odkupne cene lesa navzdol.

Od nekaterih napačno poučenih kmetov smo čuli očitke, češ da tovarna, kot je naša in ima velike dobičke, plačuje najnižjo ceno lesu, nekatere zadruge in odkupovalci pa jelovino celo po 1500 dinarjev dražje za kubični meter.

Ker vsakdo težko prenaša neupravičene očitke in ker nočemo ustvarjati videza, da se borimo proti dohodku kmeta, temveč hočemo pokazati vsem, da hočemo pošteno delati, delati kot pošten kolektiv ramo ob rami s poštenim proizvajalcem - kmetom, moramo dati naslednje pojasnilo.

V naši republici odkup lesa ni davka prost, temveč je treba za vsak kubični meter prodanega oziroma kupljenega lesa plačati gozdni sklad in pa prometni davek. Pri raznih vrstah lesa je gozdni sklad različen, prometni davek pa znaša 1.000 din za m³ ne glede na višino odkupne cene. Višina gozdnega sklada je odvisna od prodajne cene hlobovine.

Za jelove hlode je sklad postavljen na tole osnovo: Če podjetje plača kmetu 4.275.— din za 1 m³, plača podjetje v imenu in za račun kmeta še 3.150 dinarjev gozdnega sklada in 1.000 din prometnega davka, torej stane 1 m³ hlobovine 8.000.— dinarjev. Če pa hoče podjetje plačati kmetu samo par sto dinarjev več, na primer 4.890.— din za 1 m³, mora plačati že 6.150.— din gozdnega sklada in 1.000 din prometnega davka, torej stane hlobovine že 12.040 din.

Če hoče podjetje plačati kmetu po 6.500.— din se pa gozdni sklad že tako poviša, da pride hlobovina na 20.000.— din za 1 m³.

Ker je najvišja cena jelovim deskam okrog 25.000.— din za 1 m³, poleg tega je treba od njih plačati še 22% posebnega prometnega davka, je jasno, da bi moralo podjetje dobiti iz kubika hlobovine 2,5 m³ desk, ne pa 0,70 m³, če bi hotelo plačati hlode po 20.000 din, kar bi bilo rentabilno.

Naše podjetje lahko plača jelove hlode tudi po 12.000 din, ker 90% jelovih desk porabi za svojo predelavo. Konkretno celi vrsti kmetijskih zadrug iz okolice to ceno lahko plačuje, nikakor pa ne more plačati hlobovine po 20 tisoč dinarjev. Ker smo na ta način našo odkupno ceno kmetu lahko postavili le okrog 4.800 din, smo prišli v kaj čuden položaj. Cena je bila napram cenam drugih odkupovalcev izredno nizka. Drugi so plačevali v Logatcu in okolici ob kamionski cesti kar po 5.500.— dinarjev, potem tudi po 6.000 din in v nekaj primerih tudi po 6.200 dinarjev.

Naši pravniki so iskali rešitve, kako bi lahko naše podjetje plačevalo enako ali celo višje odkupne cene. Toda rešitve niso našli. Nikakršnih možnosti ni, plačevati višje cene, razen seveda, če se plača tako visok gozdni sklad, da pride hlobovina na 16 tisoč, 19 tisoč ali 20 tisoč dinarjev. To je seveda nesmisel.

No, mi smo dolgo zasledovali ta način odkupa in mislili smo celo, da se je kakemu podjetju posrečilo prodati deske ali zaboje po tako visoki ceni, da lahko plača hlode po 20 tisoč dinarjev,

ko pa smo izvedeli za njihove prodajne cene, smo videli, da prodajajo celo nižje kot mi.

Kako torej lahko plačujejo višje cene?

To je precej enostavno, če pogledamo malo skozi prste na uredbe in zakone. Kako to?

Dolgi gradbeni les ima na primer mnogo nižjo stopnjo gozdnega sklada. In ko je kmet pripeljal hlode dolge 4 metre, mu jih je nakupovalec vpisal tako, kot da je pripeljal dolgi obli les. Gozdna taksa je že pri nizki ceni za 1000 din nižja in nakupovalec je enostavno lahko dal kmetu 6000 din za kubik, ter ga je 1 kubični meter hlodovine stal še vedno le 8.000 dinarjev, medtem ko je nas pri tej ceni stal 20 tisoč dinarjev!

Primer kot so ga prakticirale logaške zadruge: Uradno plačaš kmetu le 4.300 dinarjev ter narediš za ta znesek obračun. Gozdnemu skladu odrajaš tistih 3 tisoč in takse en tisoč, tako na pride kubik hlodov na 8.300.— din, kmetu pa še posebej stisneš v roko 1000 din ali pa tudi 1500 din, tako da dobi kmet navsezadnje preko 6 tisoč in stane za drugo hlodovina 9.500 din, če upoštevamo to, kar kmet dobi iz legalne in pa črne blagajne in kar dobi država v obliki gozdnega sklada in prometnega davka. To je bil način odkupa nekaterih zadrug. Dodajamo le, da v zadrugi niso tistih tisoč dinarjev, ki so jih dajali brez potrdil, kot so kmetu rekli, na račun dobička in mu seveda še prišepnili, naj o tem molči, nič slabega mislili. Verjetno so se celo izgovarjali, da niso vedeli, da se mora od datavte za les, pa bodisi naj bo izplačana v obliki odkupne cene, bodisi v obliki dobička ali nagrade,

plačati prej obveznosti za gozdni sklad po uredbi in lestvici, ki velja za zadruge in podjetja enako.

No, na tak način se je torej vršil ta odkup lesa. Jasno je, da je vsak količkar bister kmet peljal les tja, kjer je zanj dobil kar 1000 din več. Tudi našemu, še tako zavednemu delavcu, ne bi zamerili, če bi les, ki bi ga slučajno imel, prodal zadrugi, ne pa nam. Nedvomno je, da je pri kmetih nastalo godrnjanje na račun našega podjetja, ki je na ta način najmanj plačevalo. Poleg tega pa so nekateri odkupovalci kmetom šepetali: »Vidiš hudiče, tako so bogati, plačajo pa nič!«

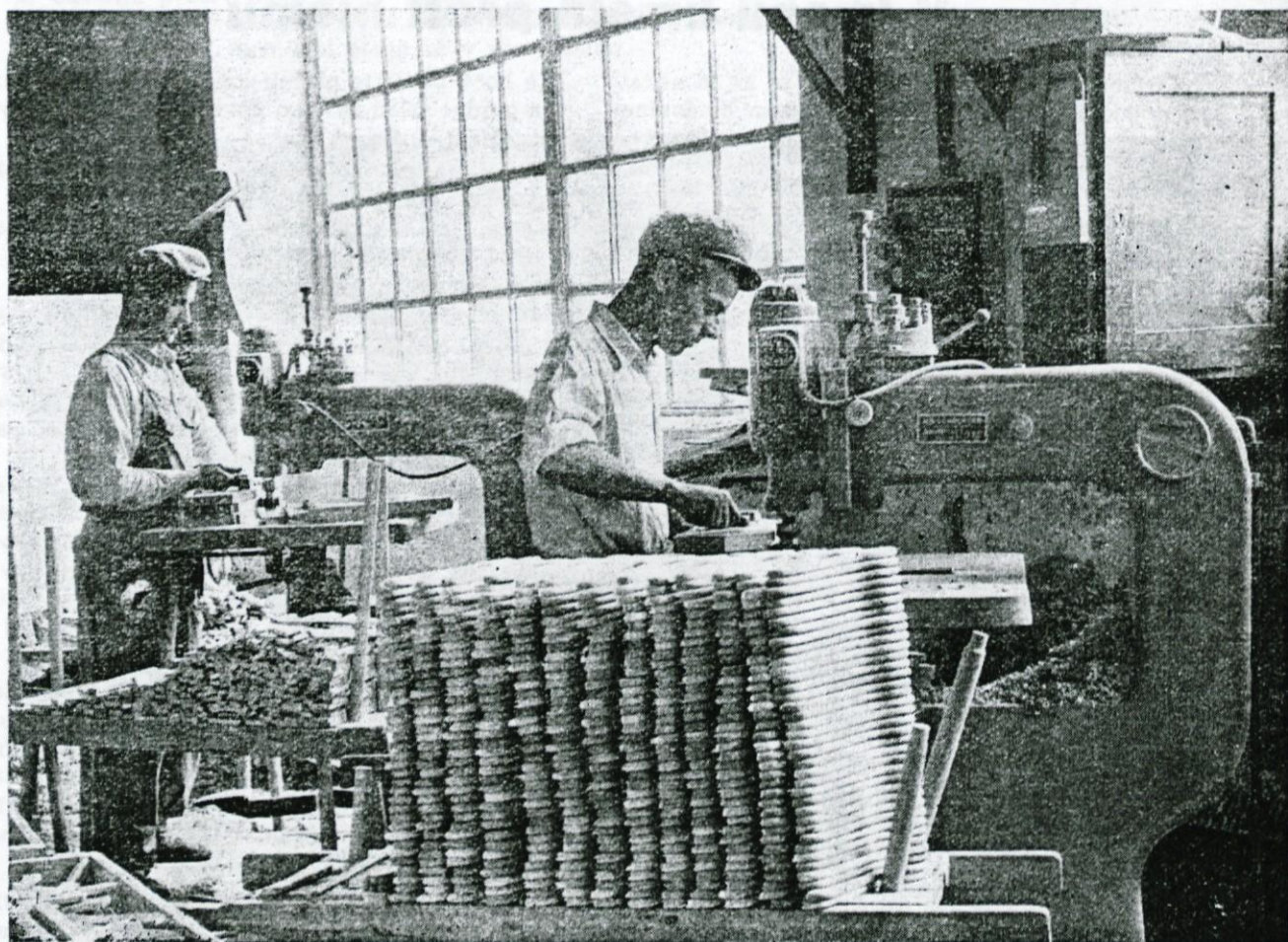
Uprava podjetja je tako več mesecev stala pred težkim vprašanjem ali naj gre po tej poti kot so šli zgoraj navedeni, ali naj sploh neha z odkupom, ali pa naj se proti takim pojavom bori.

Prvo in drugo vprašanje je postalo nepomembno, kajti naše podjetje, ki uživa ugled širom po naši državi in v inozemstvu, se ne more pečati z mahinacijami, ki diše že po načrtni gospodarski slepariji, če hočemo tako imenovati tako izigravanje zakonov, drugo vprašanje pa tudi ni prišlo v poštev, ker brez hlodovine tovarna obstane.

Prosili smo gospodarski svet OLO in tržno inspekcijo, naj zadevo preišče, kajti nam samim ni bil še popolnoma jasen način odkupa navedenih zadrug in odkupovalcev.

Kot smo kasneje izvedeli, se je način odkupa vršil tako, kot smo ga gori opisali.

Ne glede na to, ali bo morala prizadeta zadruga plačati dodatni gozdni sklad v višini okrog

Osnova proizvodnje je delo v strojnem oddelku

5 milijonov din, ali se ji bo posrečilo doseči oprostitve, kar ji mi vsekakor želimo, kajti čemu bi zaradi »nevednosti« nekaterih uslužbencev trpeli kmetje, moramo tako delo v načelu obsoditi.

Obsoditi zato, ker obsodi vsak pošten delavec in vsak pošten kmet tak odkup, proti kateremu se borijo vsi naši vodilni ljudje, tak odkup, pri katerem se načrtno izigravajo uredbe z namenom, pridobiti si čim več dobička. Prepričani smo, da je mnogo poštenih kmetov, ki bi odklonili tistih 1000 din, če bi vedeli, da so pridobljeni s špekulacijo.

Obsoditi moramo tak način odkupa zaradi tega, ker se skriva pod krinko »pomoči kmetu«, v resnici pa meče slabo luč na odkupovalce in navsezadnje na kmete same, ki zadrugo upravljajo.

Še posebno pa je obsoditi tak način odkupa v sedanjem času, ko se vsi naši poštenu ljudje borijo proti raznim mahinacijam, proti izigravanju zakonov in uredb zato, da bomo le končno prišli do spoštovanja zakona. V sedanji težki borbi za dvig standarda, v borbi za štednjo, v borbi za zmanjšanje vseh gospodarskih naporov in bremen, ki smo jih nosili, so taki pojavi še bolj škodljivi.

Mi se strinjamo z logaškimi in okoliškimi kmeti, da je cena lesu nizka, strinjamo se z njimi, da je gozdni sklad previsoko odmerjen, ker vemo, da je glavni dohodek našega kmeta gozd. Toda čemu prav predstavniki kmetov, t. j. nekatere zadruge, na zakonit način ne predlagajo preko svoje združne zveze zmanjšanje gozdnega sklada. Čemu samo godrnjanje in zahrbtno izigravanje uredbe?

Tudi če se uredba ne spremeni, smo prepričani, da bi kmet za svoj les mnogo več dobil, če bi ga prodal po zakoniti poti, zadruga pa hlovovino z lepim dobičkom naprej. In dobiček zadruga se da porabiti v deseterih oblikah pospeševanja kmetijstva, o katerih časopisi vsak dan pišejo.

Nismo poklicani obsojati in dajati pouk drugim, ne pričakujemo, da bodo naše besede kaj zalegle pri prizadetih zadrugah in odkupovalcih. Upravičeni pa smo povedati jasno in točno naše mnenje o teh rečeh, kajti nikomur ne bomo dovolili blatiti našega podjetja, češ, da je proti kmetu, kajti naše podjetje je zgrajeno s prevelikim trudom prav zato, da vrednost kmečnega lesa s predelavo podesetori!

Logaška . . .

Danes moram na pevske vaje! Gospodinja me neпусти!

Ne morem na vaje, ne morem igrati, ne morem telovaditi, ne morem ostati v tovarni pol ure več zaradi sindikalnega sestanka itd. Take in slične slišiš včasih od naših delavk in naših delavcev, ki stanujejo pri privatnikih in s svojim delom pri njih plačujejo stanarino in hrano.

KLI ni potreben v Logatcu, KLI ruši stare navade, KLI je proti kmetom, KLI ne da drugim živeti, KLI ne gradi stanovanj, KLI in zopet KLI je nekaterim zelo na poti. Na poti je predvsem nekaterim gospodarjem in še bolj gospodinjam, ki kritizirajo in tožijo nad našo malomarnostjo, da ne gradimo stanovanj, sami pa najbolj rafinirano izkoriščajo delavke na ta način, da jim nudijo sobo in hrano, ki jo morajo plačati z delom. Gospodarji jim v mnogih primerih nudijo še obilno mero kritiziranja čez današnje čase, kritizirajo delo sindikata in skušajo vcepiti v naše ljudi odpor do današnje stvarnosti. Odpor iz čisto preprostega računa. Če bo delavec delal v tovarni osem ur, bo ostalo še nekaj časa za delo pri njem. Če pa se bo delavec udeleževal tudi na kulturnem polju, pri folklori, petju ali dramatikah pač ne bo ostalo dovolj časa za delo na posestvu.

Imeli smo primere, ko je gospodar tožil, da danes ni ljudi za postrežnice in delavce na posestvu. Ima pa kar dva ali tri delavce ali delavke, ki mu garajo za četrtno plače, ki bi jo sicer moral plačati stalnemu delavcu.

Ni čuda, da imamo primere, ko pride delavec v tovarno nespočit. Ni se čuditi, če se delavka potolče ali poreže pri stroju. Nespočiti so pri delu premalo zbrani in tako pride do nezgod. Čudno ni, če imamo 3% več bolniških, kakor jih imajo povprečno v drugih podjetjih. Skoro 400.000.— dinarjev je moralo prejšnji mesec podjetje plačati na račun socialnega zavarovanja.

Nihče ni proti, če naši ljudje delajo tudi po rednem delu. Naj delajo, toda le pod pogojem, da je njihovo glavno delo v tovarni, da v tovarni delajo z vsemi močmi. Smo pa proti izkoriščanju naših delavcev, ki si izčrpajo moči napol zastoj pri privatniku, in smo tudi proti temu, da takim ljudem plačuje naše podjetje socialno zavarovanje.

V splošnem je v Logatcu večkrat drugače kakor drugje. Kostanj plačujemo po 70 dinarjev, v Ljubljani pa je po 50 dinarjev. Torej dražje, zato ni čudno, če morajo naši delavci in delavke na ta račun plačevati sobice petkrat dražje kot drugje!

Naš sindikat bo sedaj uvedel kartoteko naših ljudi, ki stanujejo pri gospodarjih ali gospodinjah, kjer zanje delajo, pregledal bo njihovo stanje in njihove prejeme za njihove storitve. Če bo potem uprava komu rekla: »Ker delaš več izven tovarne kot v tovarni, te prosimo, da se tudi uradno zaposliš izven nje. Če pa bomo v tovarni potrebovali kakšno popoldne tvoje delo, pa pridi v našo menzo na kosilo, damo ti ga zastoj, potem pa vse popoldne delaj za to kosilo.« Mislim, da bi vsakdo na tako postopanje pogledal začudeno.

Morda bo naš sindikat moral nekaterim nasvetovati preselitev od preveč pohlepni lastnikov k solidnejšim gospodarjem. Vemo pa, da to ne bo vsem prav.

Terjatev

— Ali kaj misliš na tistega jurja, ki sem ti ga pred prvimi posodil?

— O, pa kolikokrat! Kaj praviš, kje neki je sedaj?

S tombole!

— Ali je tvoj mož kaj zadel na tomboli?

— O, je prašiča!

— Prašiča? Kako ste ga pa spravili domov?

— Laže kot moža.

Ali je res tako nujno?

Izgleda, da je v občinskem ljudskem odboru in gospodarskem svetu le zmagala večina odbornikov, ki zagovarjajo, da se mora podreti vogalna Korenčanova hiša. Hiša je bila kupljena pred letom dni za 1.200.000 dinarjev. Hišo bi bilo treba podreti na podlagi načrtov o modernizaciji. Hiša baje ovira promet na cesti proti kolodvoru in ogroža javno varnost. Po drugi strani pa hiša zaradi svojega slabega izgleda kvari izgled središča Logatca.

Brez dvoma so bili argumenti dovolj močni, da je odbor tak predlog osvojil, kljub redkim ugovorom, in to le s strani predstavnikov naše tovarne, ki so se sicer strinjali, da hiša ovira promet, da pa bi bilo škoda podreti jo sedaj, ko je stanovanjska stiska tako velika.

Zaradi tega je odbor sklenil, da se hiša podre šele po modernizaciji ceste, ne pa prej. Sedaj, ko je cesta urejena, je bila obenem urejena tudi pogodba z bivšim lastnikom hiše in bi jo bilo treba podreti.

Če hočemo biti pravični, moramo priznati, da hiša ne stoji v najboljši legi, da kvari pregled, da bi bilo bolje, da bi bila hiša ograjena. Vendar nas druga dejstva silijo k razmišljanju o usodi hiše.

Tako nam pove preprost račun in preprosta pamet našega delavca:

1. Ali res v taki meri ovira promet na postajo, da bi bila življenjska nevarnost za pešce, kolesarje in voznike? Morda pa je sedaj, ko je cesta tlakovana izgled drugačen, in cesta ni tako ozka kot je v začetku izgledala. Zdi se nam, da je promet veliko bolj oviran pri hiši Kunc in na vogalu internata! Tam je cesta dosti manj pregledna in možnost nesreč veliko večja. Po drugi strani pa je promet na cesti Laze — Postojna tako majhen, kot da ga skoro ni. Večji promet pa je Kramar — postaja. V tej smeri pa nevarnosti nesreč zaradi slabega pregleda oziroma zoževanja ceste skoro ni.

2. Zdi se nam, da so v večjih mestih tudi ozke ulice z velikim prometom, da so hiše, ki ovirajo pregled, toda zelo malo rušijo take hiše, ker preprost gospodarski račun pove, da je treba dobro pretehtati, preden se odločimo za tak korak.

3. Hiša res kazi lice. Tisti, ki zagovarjajo naj se hiša podre, pravijo, da bi bilo treba investirati v hišo 1 do 2 milijona, če bi jo hoteli popraviti. V prvem nadstropju bi se dala napraviti stanovanja, v pritličju pa lokali. Mi se z njimi strinjamo, vendar bi bilo vanjo potrebno investirati ne 2 milijona temveč 3 milijone.

4. Naš račun je sledeč: Z investicijo 3 milijonov dinarjev bi lahko pridobili v prvem nadstropju le dve stanovanji, v pritličju pa bi dobili dva lokala. Če pa hišo podremo, izgubimo dve stanovanji in dva lokala. Eno stanovanje nas stane v novem bloku danes 2,5 milijona dinarjev, prav toliko pa nas stane lokal. Torej 4 krat 3 milijone dinarjev je 12 milijonov dinarjev. Mislimo, da nam ta račun jasno pokaže razliko.

Razlogi, ki smo jih našli, osvetljujejo nazorno gospodarsko stališče. Hiše ni treba podirati temveč jo je treba popraviti. Če pa bi podprli naš predlog še z dejstvom, da ni izgleda, da bi se stanovanjska stiska v Logatcu v petih letih popravila, potem nam postane jasno, da se ni lahko odločiti za podiranje hiš.

Vsi računi za nova stanovanja in lokale nam povedo, da bo v prihodnjem letu pridobljenih le sedem stanovanj v državnih hišah, kakih sedem jih bo nudil KLI, nekako 10 pa jih bo v novih dograjenih hišah. Tako bomo pridobili 24 novih stanovanj. Letno pa je porok v Logatcu okrog 50, nekaj je priseljencev in za vse so potrebna stanovanja.

Naše končno mnenje o tej hiši pa je, da bi lahko Logatčane že enkrat srečala pamet, da bi pričeli trezno misliti in trezno gospodariti. V politiki varčevanja, v politiki skromnosti, v politiki borbe za boljši standard, je naravnost neumno in nesmiselno postavljati zahtevo Logatca ob rame zahteve velikih mest. Modrejše in boljše je, če v zahtevah ostanemo še 10 let to kar smo v resnici: ubogi prebivalci ubogega Logatca. Če ugotovljamo, da imamo premalo industrije, da kmetijstvo nima dobrih pogojev za razvoj in je slabo razvito, da ni razvita niti obrt niti trgovina, ne moremo računati na pretirano velike dohodke niti na pretirano hitro rast iz vasi Logatec v mesto Logatec.

Drobne vesti

Devet tisoč kilogramov črne pločevine potrebujemo za ventilacijske naprave. Doslej smo jo dobili le en tisoč kilogramov, kjub temu, da jo iščemo po celi državi. Načrti za ventilacijo so dospeli, inozemski monter bi rad prišel in začel z delom, mi pa moramo čakati. Upamo, da bomo v kratkem prejeli kako pošiljko, računamo, da če ne bo šlo drugače, vsaj v januarju z Jesenic.

Tovariš Malus je bil postavljen za šefa komerciale. Seveda bo potreboval nekaj časa, preden bo postal res dober komercialist. Tajniško mesto je zasedel tovariš Steklasa Zvone, ki ima prav tako pravniško izobrazbo.

Preko zime bomo popravili tristranski stroj iz zabojarne. Prenešen bo na žago, kjer bo delal industrijski parket. Žaga bo že sedaj, ko bo začela žagati bukovino in druge trde lesove, pripravljala iz kratic frize za parket. Industrijski parket, ki je že položen v naši strojni, je prav tako lep kot običajen, le da mu je cena mnogo nižja. Prepričani smo, da ga bo na zalogi vedno premalo, kajti več kot industriji bo služil za pode stanovanj.

Tovariš Adam je vsak dan v skrbeh. Nikdar nima denarja. Neprestano leta v banko in nazaj. No ja, spelje jo vedno tako, da plačamo račune še kar v kratkem času. Pa tudi za plače skrbi. Vendar je pri teh naših bankah čudno. Vsak me-

sec naredimo več blaga z manj delavci, pa vsak mesec imamo manj denarja. Adam pravi, da so v banki preveč birokratski. Tudi mi mislimo, da je tako!

*

Naši sindikalisti se pripravljajo na plenum. Po obratih so izvolili delegate. Katalinič pripravlja poročilo. Dejavnost sindikata v letošnjem letu je bila precejšnja. Bila pa bi lahko še večja, posebno bi bilo potrebno posvetiti več skrbi osebnemu življenju našega delavca. Zdi se nam, da včasih prav nič ne vemo, kako se našim ljudem godi v privatnem življenju.

*

Igralska družina KUD ima polne roke dela. Prisel je zimski čas in s tem sezona iger. Uprizorili bodo igro »Divji lovec« znanega pisatelja Finžgarja. Baje bo režija nekaj posebnega! Dobra igra je mnogo več vredna kot film. Želimo, da bi bilo v letošnji sezoni več iger, saj bodo prav gotovo vse dobro obiskane.

*

Kar milo se nam stori, ko pridemo iz Gornjega Logatca po lepi cesti do lekarne, potem po malo slabši cesti do »olodvora in potem po strašno slabi cesti do tovarne. Tistih borih 300 metrov čaka na asfalt prav tako nujno in hrepeneče kot naših 600 delavcev, ki vsak dan brodijo po blatu. Želimo občini in predvsem železnici, da bi v prihodnjem letu imeli vsaj toliko denarja, da bi cesto do zapornic asfaltirali.

*

TAM je opešal. Po vsakih par sto kilometrov ima kakšen defekt. To ni nič čudnega. Dve leti že prevažata vsak dan tovor po naših slabih cestah. Če bi vozil samo v Ljubljano, bi bil še par let kot nov, toda voziti pesek, kamenje in deske po obra-

tu! Tovariš Jančar predlaga, naj ga spomladi prodamo in kupimo novega. Mi se pridružujemo njegovemu pobožnim željam in želimo podjetju toliko denarja, da bi kupilo tak avto, ki bi namesto 3 ton nosil kar 5 ton!

*

Mojster Primožič napoveduje v najkrajšem času revolucijo v rezkanju obešalnikov. V načrtu ima nov rezkalni stroj, ki ima vrtljivo mizo, na katero je vpetih 6 obešalnikov, po dva, eden vrh drugega. Torej skupno 12 obešalnikov. Miza se vrti, rezkar ob strani mize avtomatično rezka, na drugi strani mize izpadajo avtomatično obešalniki, delavka jih pa nadomešča z surovimi kolikor hitro more. Načrt sam ni neizvedljiv. Prepričani smo, da bo mojstru uspel. V Evropi takih strojev ni, ker jih tovarne ne delajo. V Ameriki pa obstoja sličen stroj, ki rezka na uro 800 obešalnikov in stane več tisoč dolarjev.

*

Če bo zapadel še večkrat tak sneg kot je za vse svete, bomo ostali preko zime brez lesa. Zaradi takega vremena se ustavi sečnja in prevoz iz gozda. Upajmo, da bo vreme lepo!

*

Sedaj se že vidijo obrisi bodočega prostora za skladiščenje desk, ki ga krčijo delavci iz Kastava. Mine pokajo cele dneve in marsikatera opeka dobi luknjo zaradi kamenja, ki leti na vse strani. Na prostor, seveda ko bo v celoti izplaniran, bomo zložili 2000 do 2400 m³ desk. Na tem prostoru bo odpravljen vsak promet z vozovi ali avtomobili, ker bo ves les šel z vagončki direktno z žage in pa potem zopet iz kope z vagončkom v obrate. Na tem mestu bo položenih 400 tekočih metrov dvojne tira.

Vrtičkarji in zelenjadarstvo!

BOGASTVO V ZELENJAVI

Osnovna važnost zelenjave za ljudsko prehrano ni v njeni prehranbeni vrednosti na masti, beljakovini in ogljikovih hidratih, ampak v tem, da je sveža zelenjava bogata na vitaminih in (rudninskih) soleh. Sveža zelenjava je najvažnejši izvor C vitamina (antiskorbutičnega), ki je neobhodno potreben vsakemu organizmu za zdravje, pravilen razvoj in izdržavanje. Vsak človek potrebuje dnevno vsaj nekaj dekagramov vitaminov in rudninskih soli v zvezi z ostalimi hranljivimi solmi (beljakovinami, mastjo in ogljikovimi hidrati), ki izboljšujejo našo prehrano glede zdravja in prebave.

Če bomo vsak dan uživali zelenjavo, bomo okrepi naš organizem. Zelenjava vsebuje dragocene snovi in tako je z ostalimi živili, ki jih uživamo, naša hrana mnogo bolj bogata, ker ni enolična.

NEKAJ O ZEMLJI

V poljedelstvu ločimo tri vrste zemlje: lahko peščeno, srednje težko peščeno, težko ilovnato in glinasto. Ljubljansko barje ima še humusno zemljo (črna prst), ki je delno pomešana s peskom in glino. Če hočemo gojiti uspešno vrtnarstvo, nam najboljše služi srednje težka zemlja, ki ima dovolj humusa in apna. Takšna zemlja nam je potrebna

zaradi tega, ker zadržuje vodo in vlago. Lahko peščena zemlja pa hitro propušča vodo in vlago. Takšni zemlji pravimo, da je rešetasta, zato trpe rastline v njej sušo. Moramo jo na vsak način izboljšati. Kako jo bomo izboljšali? Dodali ji bomo gnoja, ilovice ali pa glin. Težko ilovnata in glinasta zemlja je mrzla in tako stisnjena, da ne more zrak do korenin. Ta zemlja je težka za obdelovanje, v dežju se razmaže, ko nastopi toplota pa razpoka in tako odda vso rezervno vlago. Znano pa je, da se rastlina brez rezervne vode težko preživlja. Izboljšamo jo le z gnojenjem, apnenjem ali s primešavanjem peska, več ali manj laporja ali pa drobnih delov premogovega pepela. K črni humusni zemlji dodajamo malo ilovice, cestnega prahu ali pa lapor. Tako pripravljena zemlja nam bo prav gotovo dala precej lepih plodov na našem malem vrtu.

Opozorilo, ki naj za nas vse velja v tem letnem času! Tu v Logatcu so jesenski dnevi postali že precej mrzli. Nastopile so že hude slane, navsezadnje je pokril naše vrtičke že prerani sneg. Zelenjavo, ki ste jo posejali odnosno posadili čez leto, ne ruvajte iz zemlje v zgodnjih dopoldanskih urah, temveč le v popoldanskih, ko se rastline osušijo, ker le tedaj v kleti ne gnijejo.

Še teh devet . . .

I.

Spet se številka teh novic za vas pripravlja,
in urednik me dan za dnem za pesmico priganja,
a jaz ne vem kaj bi vam napisala,
zato vam danes bom kar nekaj načencala . . .

II.

Ze nam stoji spet zima tu pred vrati,
in dolgčas bo zavladal zdaj med brati.
Harmonika bo zopet nastradala
ko si . . . mladina . . . ? z njo bo duška dala.

III.

Na hladno treba bo postaviti »Logaške razgrajace«
in okrog oglov nočne postopače.
Zares lahko je sram te fante domišljave,
saj prav od njih je pisal Dnevnik iz Ljubljane . . .

IV.

Razlega naj se smrtni krik minerja,
ko na nevarnost opozarja tam stoječega šoferja . . .
Le kdaj počivala bo v miru spet opeka . . . ?
po mojem le takrat, ko grič pokrila bela bo prevleka.

V.

Se avto-moto društvo bo pri nas ustanovilo,
celo dekleta res se bo šofirati učilo.
Samo pozornost morajo veliko posvetiti,
ker lahko prav nesrečno znajo se zabiti.

VI.

Sestanek se mladinski zadnjič je vršil,
a sekretar naš »vestni« ni se ga udeležil.
Saj bi še šel — če nekaj ne bi ga žulilo,
ker tam bilo je treba dati poročilo . . .

VII.

Tud' naše ure več ne grédo po navadi,
najprej »zatuli« jim seveda tu na žagi,
še le čez nekaj časa vam zvoni v tovarni,
nazadnje pa odbije sedem v pisarni . . . ?

VIII.

Na koncu naj povem še vest vam to,
čeprav je žalostno bilo slovo.
Nekdo naš lepi je motor prodal,
da sneg čez zimo z njim ne bo oral.

IX.

Spet se s pozdravom naj od vas zdaj poslovim,
ker se seveda prizadetih v pesmici bojim.
Nesreča pa vseeno huda ni,
ker danes oni — jutri morda vi . . .

Osa

Vaši dopisi za Logaške novice nam bodo
dobrodošli.

Izdaja Kombinat lesno predelovalne industrije Logatec —
Odgovorni urednik Malus Branko — Letna naročnina
360— din — Tiskarna Umetniškega zavoda v Ljubljani

Mehanizacija je delavcu v pomoč